2026Z19693

(ingezonden 23 september 2026)

Vragen van het lid Keijzer (Keijzer) aan de ministers van Financiën en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de omvang van het Rijksapparaat en de overschrijding van de Roemernorm

1. Heeft u kennisgenomen van het Verantwoordingsonderzoek 2025, waarin de Algemene Rekenkamer vaststelt dat aan de budgettaire taakstelling op het apparaat geen concrete doelen of resultaatafspraken zijn gekoppeld en dat daardoor onzeker is of het aantal fte daadwerkelijk afneemt?[1]

Ja.

2. Klopt het dat het aantal rijksambtenaren in 2025 is gestegen van 157.015 naar 160.016 fte?[2]

Dat klopt. Dit is opgenomen in de Jaarrapportage bedrijfsvoering rijk, die op 20 mei 2026 aan de kamer is aangeboden[1].

3. In welk jaar wordt voor het eerst een daling in plaats van een stijging geschat?

Dit kabinet wil toe naar een eenvoudige, slimme en kleinere overheid. In lijn met de motie Brekelmans (VVD)/Bontenbal (CDA)[2] komt het kabinet binnen een half jaar met een besparingsplan per departement. Hierin zullen ook concrete doelstellingen voor de ontwikkeling van een aantal rijksambtenaren worden opgenomen. Het kabinet informeert de Kamer hier in het voorjaar van 2027 over.

4. Klopt het dat het regeerakkoord een efficiencytaakstelling van 400 miljoen euro en een aanvullende taakstelling van één miljard euro bevat[3], samen oplopend tot 1,4 miljard euro structureel vanaf 2030 en dat deze bovenop de taakstelling van één miljard euro van het vorige kabinet komt?[4]

Om de productiviteit te verhogen zet het kabinet in op een kleinere, efficiëntere en meer slagvaardige overheid. De staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Slagvaardige Overheid coördineert deze vernieuwing en geeft daarbij invulling aan de rijksbrede taakstellingen uit het coalitieakkoord. In het Coalitieakkoord is besloten tot een efficiencytaakstelling, oplopend tot 392 miljoen euro structureel en een taakstelling Vernieuwing Rijksdienst (slagvaardige overheid) van 400 miljoen euro in 2029 en 1 miljard euro structureel vanaf 2030. Dit komt bovenop de taakstelling op het apparaatsbudget uit het Hoofdlijnenakkoord

[1] Kamerstukken 2025/26, 31490 nr. 396
[2] Kamerstukken II, 2026/27 37 020 nr. 8

van het kabinet-Schoof, die samen met het amendement-Bontenbal (CDA)[1] , oploopt tot structureel 1,1 miljard euro. Bij Miljoenennota 2027 zijn twee aanvullende ombuigingen opgenomen. De taakstelling Vernieuwing Rijksdienst wordt versneld ingevoerd. Dit levert 200 miljoen euro extra op in zowel 2028 als 2029. De structurele opbrengst blijft 1 miljard euro vanaf 2030. Daarnaast is besloten tot een aanvullende taakstelling Rijk vanaf 2031. Het gaat om 200 miljoen euro in 2031 oplopend tot 1 miljard euro structureel vanaf 2035. Het totaal van taakstellingen op de apparaatsbudgetten uit het huidige en vorige kabinet telt daarmee op tot 3,5 miljard euro structureel vanaf 2035.

5. Klopt het dat ook deze nieuwe taakstelling uitsluitend budgettair is vormgegeven en dat daarin geen aantal fte, geen percentage en geen streefomvang van de Rijksoverheid is opgenomen?

De taakstellingen zijn budgettair ingeboekt in de begrotingen. Daarin is nog geen aantal fte, geen percentage en geen streefomvang van het aantal rijksambtenaren opgenomen. Binnen het kabinet worden gesprekken gevoerd onder leiding van de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Slagvaardige Overheid met zijn collega bewindslieden over hoe de taakstelling zodanig kan worden ingevuld dat er sprake is van een beter presterende overheid. U ontvangt op korte termijn een eerste voortgangsbrief van de staatssecretaris met eerste doelstellingen op het gebied van vereenvoudiging, dienstverlening en productiviteit. Het gesprek hierover wordt ook gevoerd in de Taskforce Slagvaardige Overheid. Daarnaast is de Commissie Toekomst Rijksdienst (onder voorzitterschap van mw. Verhagen) ingesteld om in brede zin het functioneren van de Rijksoverheid in kaart te brengen en bloot te leggen waar het systeem niet (meer) goed werkt. De commissie komt uiterlijk in december met aanbevelingen voor een efficiënte, toekomstgerichte overheid, die structureel beter haar ambities kan waarmaken en daarmee ook concrete resultaten kan bereiken voor mensen en bedrijven.

In lijn met de motie Brekelmans (VVD) en Bontenbal (CDA) die is aangenomen na de Algemene Politieke Beschouwingen, zal de Kamer in het voorjaar van 2027 worden geïnformeerd over de besparingen per ministerie.

6. Zo ja, hoe verhoudt zich dat tot de constatering van de Algemene Rekenkamer dat juist het ontbreken van dergelijke doelen het zicht op de krimp wegneemt?

In de begrotingsbrief 2027 stelt de Algemene Rekenkamer dat de onderbouwing en keuzes bij taakstellingen nog onduidelijk zijn en roept het kabinet op om voor deze taakstellingen duidelijke plannen te maken en de daarvoor benodigde duidelijke keuzes te maken. Met de in vraag 5 genoemde acties die het kabinet neemt, wordt uitwerking gegeven aan het

[1] Kamerstukken II, 2024/25 36 600 VIII nr.141

formuleren van doelen met betrekking tot de apparaatstaakstellingen en komt het kabinet tegemoet aan de constatering van de Algemene Rekenkamer.

7. Welke omvang van de Rijksoverheid in fte streeft het kabinet na en in welk jaar moet die zijn bereikt?

Zie het antwoord op vraag 3.

8. Indien het kabinet geen streefomvang van de Rijksdienst in fte hanteert, hoe kan dan worden vastgesteld of de taakstelling daadwerkelijk leidt tot een kleinere overheid in plaats van uitsluitend tot budgettaire verschuivingen?

Het kabinet werkt aan en slagvaardige overheid die eenvoudiger, slimmer én kleiner is. Aan deze missie wil het kabinet concrete doelstellingen gaan koppelen, ook voor de vermindering van de omvang van het ambtenarenapparaat. Hierover informeert de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Slagvaardige Overheid de Kamer nader na het herfstreces.

Op dit moment is het aan ieder departement om gegeven de eigen omstandigheden concrete keuzes te maken om deze besparingen in de komende jaren in te vullen, omdat anders geen sluitende begroting kan worden gepresenteerd aan de Kamer. De taakstellingen zijn budgettair ingeboekt in de departementale begrotingen. . Daarnaast komen de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Slagvaardige Overheid, de Taskforce Slagvaardige Overheid en de Commissie Toekomst Rijksdienst de komende maanden elk met actieagenda's en aanbevelingen voor overkoepelende maatregelen. Zie ook het antwoord op vraag 3. Op basis van de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk, waarin jaarlijks wordt teruggeblikt hoe het Rijk heeft gewerkt aan de beleidsmatige ambities en de realisatie daarvan binnen de rijksbrede bedrijfsvoering, kan worden afgeleid of de taakstelling daadwerkelijk leidt tot een vermindering in fte binnen de Rijksoverheid.

9. Kunt u de Kamer per ministerie een overzicht sturen van het aantal fte eind 2025, de beoogde stand in de jaren daarna en de besparing die daarbij hoort?

Tabel 1 geeft het aantal fte in Rijksdienst ultimo 2025 weer.

Tabel 1. Aantal fte in 2025

	2025
AZ	528
BZ	3.547
BZK	14.005
EZK	11.379
Fin	40.388
IenW	16.377
JenV	38.661
LVVN	4.844

OCW	6.551
SZW	5.042
VWS	6.952
HCvS	2.030
Rechtspraak	9.712
Totaal Rijk	**160.016**

Zie Inleiding JBR 2025 voor uitleg aangepaste organisatieomvang vanaf 2025, nieuw dataverwerkingssysteem en het effect hiervan in de tabel hierboven. Organisatieomvang: ministeries, Rechtspraak (enkel CAO Rijk), Hoge Colleges van Staat (HCvS; enkel CAO Rijk) en uitzonderingen, inclusief enkele zbo's zonder rechtspersoonlijkheid. Bron: O&P Rijk.

Tabel 2 geeft inzicht in de taakstellingen op het ambtenarenapparaat per departement, die optelt tot 3,5 miljard euro in 2035. Er wordt gewerkt aan concrete doelstellingen voor de beoogde stand van fte van een aantal Rijksambtenaren in toekomstige jaren, zie het antwoord op vraag 3. Na het herfstreces ontvangt de Kamer hier nadere informatie over. Met de in vraag 5 genoemde acties komt die het kabinet neemt, wordt uitwerking gegeven aan het formuleren van doelen.

Tabel 2 Totaal taakstellingen sinds kabinet-Schoof, per departement

in miljoenen euro	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
AZ	– 1	– 3	– 5	– 9	– 13	– 15	– 16	– 17	– 18	– 19	– 20
BZ/BHO	– 35	– 65	– 95	– 127	– 146	– 154	– 157	– 161	– 165	– 169	– 173
BZK/VRO	– 41	– 70	– 101	– 144	– 187	– 218	– 228	– 240	– 251	– 263	– 274
EZ/KGG	– 32	– 55	– 82	– 117	– 157	– 189	– 201	– 214	– 226	– 238	– 250
FIN	– 57	– 73	– 114	– 199	– 329	– 450	– 496	– 541	– 586	– 632	– 677
IenW (incl. Deltafonds en mobiliteitsfonds)	– 42	– 63	– 92	– 143	– 211	– 273	– 294	– 316	– 338	– 359	– 381
JenV/AenM	– 33	– 58	– 94	– 159	– 224	– 275	– 304	– 332	– 360	– 389	– 417
LVVN	– 19	– 27	– 39	– 60	– 85	– 106	– 113	– 121	– 128	– 136	– 144
OCW	– 43	– 62	– 86	– 125	– 166	– 202	– 214	– 227	– 240	– 252	– 265
SZW	– 57	– 80	– 122	– 200	– 309	– 412	– 451	– 490	– 530	– 569	– 608
VWS	– 33	– 47	– 70	– 110	– 158	– 197	– 214	– 231	– 248	– 264	– 281
Totaal	**– 393**	**– 603**	**– 901**	**– 1.391**	**– 1.985**	**– 2.491**	**– 2.690**	**– 2.890**	**– 3.090**	**– 3.290**	**– 3.490**

10. Op welke inhoudelijke analyse is de verdeling van de taakstelling over de ministeries gebaseerd, en welke taken vervallen, worden vereenvoudigd of gedigitaliseerd om die besparing mogelijk te maken? Of is de taakstelling naar rato van het apparaatsbudget verdeeld?

De taakstelling is naar rato van het apparaatsbudget ingeboekt op de departementale begrotingen. Daarbij is het apparaatsbudget gecorrigeerd voor organisaties die zijn uitgezonderd van de taakstellingen, zie ook antwoord op vraag 12.

11. Onderkent u dat een naar rato verdeelde korting ertoe kan leiden dat capaciteit verdwijnt bij uitvoeringsorganisaties waar de opgave juist toeneemt, zoals de

hersteloperatie toeslagen en de schadeafhandeling in Groningen, terwijl overhead elders in stand blijft?

De organisaties waar taakstellingen op het ambtenarenapparaat niet mogelijk of onwenselijk worden geacht, zijn uitgezonderd van de taakstellingen.

De volgende begrotingsonderdelen zijn uitgezonderd van de taakstellingen: de Koning, het postennet, Defensie, de politie, DJI, het Openbaar Ministerie, de Raad voor de rechtspraak, de Raad voor Rechtsbijstand, de Hoge Raad der Nederlanden, het College voor de Rechten van de Mens, de Hoge Colleges van Staat, de NAVO-toerekenbare uitgaven en de uitvoeringskosten voor schade en versterken Groningen.

12. Welke organisaties zijn om die reden ontzien en ten laste van welke andere onderdelen is dat gegaan?

Zie het antwoord op vraag 11.

13. Klopt het dat de Algemene Rekenkamer 269 uitvoeringstoetsen heeft onderzocht en dat 38 procent daarvan geen of geen duidelijke uitspraak doet over de personele consequenties van nieuwe wet- en regelgeving?[5]

Het is juist dat de Algemene Rekenkamer 269 uitvoeringstoetsen heeft onderzocht (zie Factsheet Uitvoeringstoetsen: kan de overheid doen wat ze belooft? | Algemene Rekenkamer). In 103 gevallen (38%) wordt geen informatie gegeven over de personele consequenties van nieuwe wet- en regelgeving.

14. Hoe kan een onderbouwde reductie van het apparaat worden vastgesteld zolang niet in beeld is hoeveel mensen nieuw beleid kost?

Het klopt dat er voor een onderbouwde reductie moet worden gekeken naar de capaciteit die nodig is voor nieuw beleid. Vanwege de taakstelling zal het kabinet scherpe keuzes moeten maken welk nieuw beleid doorgang kan vinden, welke kerntaken en (nieuw) beleid worden gehandhaafd, maar ook welke taken zullen worden afgebouwd, vereenvoudigd of anders worden ingevuld. Alleen dan is een onderbouwde reductie mogelijk. Zoals al eerder beantwoord, wordt uw Kamer over deze keuzes in het voorjaar 2027 geïnformeerd[3].

15. Klopt het dat de externe inhuur bij het Rijk over de eerste helft van 2025 uitkwam op 11,4 procent van de personele uitgaven[6] en dat de Roemernorm van tien procent daarmee opnieuw is overschreden? In welk jaar komt het Rijk weer onder die norm?

[3] Kamerstukken II, 2026/27 37 020 nr. 8

U verwijst naar mijn brief van 5 december 2025[4], waarin is opgenomen dat de externe inhuur bij het Rijk over de eerste helft van 2025 uitkwam op 11,4% van de personele uitgaven en dat daarmee de Roemernorm van 10 procent is overschreden.

In de brief over de Jaarrapportage bedrijfsvoering rijk van 20 mei 2026[5] staat dat het aandeel externe inhuur ten opzichte van de totale personele uitgaven eind 2025 gedaald is naar 13,1 procent ten opzichte van 15,4 procent eind 2024.

Het kabinet spant zich er voor in om externe inhuur terug te brengen onder de Roemernorm en om ook in 2026 weer een daling te realiseren om zo in de toekomst onder de norm uit te komen. Het is op dit moment niet bekend in welk jaar het Rijk onder de norm zal uitkomen.

16. Klopt het dat het terugdringen van externe inhuur deels plaatsvindt door verambtelijking en dat dit het aantal fte verhoogt?[7] Wordt dat effect apart zichtbaar gemaakt, en hoe wordt voorkomen dat een lagere inhuur terugkeert als hogere formatie of omgekeerd?

Zoals ik eerder met uw Kamer heb gedeeld in de brief Terugdringen externe inhuur van 18 april 2025[6], kan externe inhuur worden verminderd door in te zetten op het intern uitvoeren van taken waarvoor eerder externe inhuur plaatsvond. Door dergelijke verambtelijking neemt de omvang van 'personeel in dienst' (de fte's) toe. Gelet op de toekomstbestendigheid (o.a. borgen kennis) van de Rijksoverheid en het feit dat verambtelijken per saldo een financiële besparing oplevert ten opzichte van 'extern inhuren', wordt nadrukkelijk door het kabinet geaccepteerd dat verambtelijken een opwaartse druk geeft op de omvang van het rijksbrede personeelsbestand. Voorts zal ook de aanpak van de schijnzelfstandigheid (wet DBA) onder meer tot gevolg hebben dat meer medewerkers in ambtelijke dienst zullen worden genomen in plaats van extern ingehuurd, ook leidt dit ertoe dat een aantal zzp-contracten niet wordt verlengd. Over uitgaven aan externe inhuur wordt door de ministeries verantwoording afgelegd in het jaarverslag in de bijlage externe inhuur. In de jaarrapportage bedrijfsvoering (JBR) 2025 wordt het rijksbrede beeld weergegeven. Op het dashboard externe inhuur (Inhuur) zijn de rijksbrede uitgaven aan externe inhuur en de uitgaven per departement te vinden over de periode 2021 t/m 2025, tevens is daar de tussenstand op 1/7/2026 terug te vinden. Zie ook het antwoord op vraag 15.

17. Wat gebeurt er als een ministerie de afgesproken reductie niet haalt en over welke instrumenten beschikt de minister van Financiën om dan bij te sturen?

De verantwoordelijkheid voor het voldoen aan de norm ligt bij de vakministers. Zij leggen verantwoording af in hun departementale jaarverslag. Externe inhuur vormt samen met de reguliere aanstellingen het totaal van de beschikbare personele capaciteit voor de taakuitoefening. De uitgavennorm voor externe inhuur is richtinggevend, waarbij achteraf

[4] Kamerstukken II 2025/26, 31 490, nr. 392
[5] Kamerstukken 2025/26, 31490-396
[6] Kamerstukken II, 2024/25 311490 nr. 363

door de desbetreffende minister wordt verklaard waarom de norm wel of niet is gerealiseerd[7] .

18. Kunt u deze vragen afzonderlijk van elkaar beantwoorden?

Ja.

[1]Algemene Rekenkamer, «Resultaten verantwoordingsonderzoek 2025 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Gemeentefonds en Provinciefonds», 20 mei 2026, www.rekenkamer.nl.

[2]Algemene Rekenkamer, «Weinig resultaat in 2025; langetermijndoelen voor Nederland uit zicht», 20 mei 2026, www.rekenkamer.nl.

[3]Coalitieakkoord D66, VVD en CDA, «Aan de slag. Bouwen aan een beter Nederland», 30 januari 2026, www.kabinetsformatie2025.nl.

[4]Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, bericht «Rijksoverheid wordt efficiënter en effectiever», 20 mei 2026, www.rijksoverheid.nl.

[5]Zie noot 2.

[6]Brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 5 december 2025 over het dashboard externe inhuur, Kamerstukken II 2025/26, 31 490, nr. 392.

[7]Brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 18 april 2025 over het terugdringen van de externe inhuur, Kamerstukken II 2024/25, 31 490, nr. 363.

[7] Kamerstukken II 2009/10, 31 701, nr. 32